

Luonnos 28.3.2018

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

ASETTAMISPÄÄTÖSLUONNOS

YM9/052/2018

YM014:00/2018

XX.3.2018

MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN KOKONAISUUDISTUKSEN VALMISTELUN ORGANISOINTI

Asettaminen

Ympäristöministeriö on tänään asettanut maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työryhmän ja sidosryhmäforumin.

Toimikausi

xx.y.2018 – 31.12.2021

Tausta

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) ja -asetus (895/1999) tulivat voimaan vuoden 2000 alussa. Sen jälkeen lakiin on tehty lukuisia muutoksia ja lisäyksiä. Viimeisimpiä merkittäviä muutoksia ovat olleet maakuntakaavojen vahvistamisvelvollisuuden poistaminen ja poikkeamisvallan siirtäminen kokonaisuudessaan kuntiin keväällä 2016 sekä kaavoituksen ja rakentamisen lupien sujuvoittamiseen liittyvät muutokset keväällä 2017. Rakentamisen ohjauksen kannalta tärkeimmät muutokset ovat olleet olennaisiin teknisiin vaatimuksiin ja niiden asetuksenantovaltuuksiin liittyvät muutokset 2013 ja 2017 sekä pätevyysvaatimuksia koskeva muutos 2014. Monia maankäyttö- ja rakennuslain alkuperäisiä sisällöllisiä tavoitteita voidaan pitää edelleen ajanmukaisina. Lain rakenne ja selkeys ovat kuitenkin kärsineet lukuisissa yksittäisiin näkökulmiin keskittyneissä uudistuksissa.

Toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia maankäyttö- ja rakennuslain voimassa olon aikana ja myös näköpiirissä oleva kehitys haastaa uusiin toimiin. Tällaisia ilmiöitä ovat mm. ilmasto- ja energiakysymykset, aluerakenteen erilaistuminen, kaupungistuminen, liikkumisen murros, digitalisaatio ja muutokset hallintorakenteissa.

Maankäyttö- ja rakennuslain lisäksi alueidenkäyttöön ja rakentamiseen vaikuttavat monet muut lait. Eri säädösten rooli tässä kokonaisuudessa kaipa kirkastamista. EU:n lainsäädäntö vaikuttaa merkittävästi rakentamisen ohjaukseen erityisesti energiatehokkuuden ja rakennustuotteiden kelpoisuuden osoittamisen osalta.

Lainsäädännön kehittämiseksi luovat puitteita myös kansainväliset sopimukset, joihin liittyy merkittäviä alueidenkäytöllisiä ulottuvuuksia. Näistä tuorein on Pariisin ilmastopöytäkirja.

Tavoite

Tavoitteena on uudistaa maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen siten, että uudistuksessa otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun ja rakentamisen tulevaisuuden haasteista, muuttuvasta toimintaympäristöstä sekä aluehallinnon rakenteiden muutoksista aiheutuvat kehittämistarpeet. Lisäksi tavoitteena on yksinkertaistaa alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, kehittää rakentamista koskevaa ohjausjärjestelmää sekä selkeyttää maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia valmistelu-, päätöksenteko- ja toimeenpanotehtäviä.

Tehtävä

Tehtävänä on valmistella ehdotus uudeksi maankäyttö- ja rakennuslaiksi hallituksen esityksen muotoon.

Parlamentaarisen seurantaryhmän tehtävänä on tukea lakiuudistusta, ottaa kantaa lakiuudistuksen päälinjauksiin, arvioida maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen valmistelutyötä, edistää uudistusta palvelevaa vuorovaikutusta erityisesti poliittisten toimijoiden kesken sekä osallistua asiaa koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Työryhmän tehtävänä on valmistella parlamentaarisen seurantaryhmän linjausten pohjalta ehdotus uudeksi maankäyttö- ja rakennuslaiksi. Työryhmä vastaa lakivalmistelun osa-alueiden yhteensovittamisesta ja aikataulutuksesta, vaikutusten arvioinnista, sidosryhmäyhteistyöstä sekä koordinoi asetettavien valmistelujaostojen työtä. Työryhmä nimeää valmistelujaostojen jäsenet ja pysyvät asiantuntijat jaostojen työn alkaessa. Se voi nimetä työn aikana uusia valmistelujaostoja ja kutsua pysyviä asiantuntijoita eri valmistelujaostoihin sekä tarvittaessa täydentää sidosryhmäforumin kokoonpanoa. Asiantuntijoita nimettäessä otetaan erityisesti huomioon sidosryhmäforumissa oleva asiantuntemus.

Valmistelujaostot nimetään työn alkaessa alueidenkäyttöä, rakentamista, vuorovaikutusta ja vaikutusten arviointia, kaavojen toteuttamista ja kiinteistönmuodostusta, digitalisaatiota sekä lakien välisiä rajapintoja koskevien asiakokonaisuuksien valmisteluun. Valmistelujaostojen työ tapahtuu vuorovaikutteisesti sidosryhmäforumin ja muiden sidosryhmien kanssa.

Valmistelutyö sisältää vaikutusten arviointia sekä arviointia eri vaihtoehtojen välillä. Työssä arvioidaan myös, millaisia hyötyjä ja haittoja olisi lain sisällön jakamisesta kahteen eri lakiin. Työssä kiinnitetään erityistä huomiota säädösten vaikutuksiin

- alueiden elinvoimaan sekä kestävä kehityksen ja hyvän elin- ja toimintaympäristön edellytyksiin;
- rakentamisen laatua tukeviin vastuusuhteisiin ja rakentamisen viranomaisohjauksen kehittämiseen;

- osallistumismahdollisuuksien kannalta tarpeellisen vuorovaikutuksen turvaamiseen;
- muun lainsäädännön rajapintoihin ja niistä johtuviin kehittämistarpeisiin;
- Suomen Euroopan Unionin jäsenyyden veloitteiden ja kansainvälisten sitoumusten toteutumiseen.

Sidosryhmäforumin tehtävänä on varmistaa monipuolisen vuorovaikutuksen toteutuminen uudistusta valmisteltaessa lain täytäntöönpanijoiden, soveltajin ja muiden sidosryhmien kesken. Sen asiantuntemusta hyödynnetään työryhmän ja sen valmistelujaostojen työssä mm. kutsuseminaarien ja työpajojen, sähköisten kanavien ja yhteiskehittämisen keinoin.

Organisointi

Parlamentaarinen seurantaryhmä

Eduskunnassa edustettuina olevien puolueiden edustajista koostuvan seurantaryhmän puheenjohtajana toimii asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen ja varapuheenjohtajana kansliapäällikkö Hannele Pokka ympäristöministeriöstä.

Jäsenet (suluissa varajäsenet):

Suomen Keskusta: NN ()

Kansallinen Kokoomus: NN ()

Suomen Sosialidemokraattinen puolue: NN ()

Sininen Tulevaisuus: NN ()

Perussuomalaiset: NN ()

Vihreä liitto: NN ()

Vasemmistoliitto: NN ()

Svenska folkpartiet: NN ()

Suomen Kristillisdemokraatit: NN ()

Pysyvät asiantuntijat:

Työryhmän puheenjohtaja ja seurantaryhmän kutsumat muut henkilöt.

Ympäristöministeriön viestinnän edustajalla on oikeus osallistua seurantaryhmän kokouksiin pysyvänä asiantuntijana.

Sihteerit:

Työryhmän sihteerit

Työryhmä

Työryhmän puheenjohtajana toimii osastopäällikkö, ylijohdaja Helena Säteri ympäristöministeriöstä. Työryhmän varapuheenjohtajana toimii sidosryhmäforumin puheenjohtaja, professori, OTT Ari Ekroos Aalto-yliopistosta.

Jäsenet:

NN, ympäristöministeriö, rakennetun ympäristön osasto

NN, ympäristöministeriö, rakennetun ympäristön osasto

NN, ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

NN, liikenne- ja viestintäministeriö

NN, maa- ja metsätalousministeriö

NN, oikeusministeriö

NN, valtiovarainministeriö, kunta- ja aluehallinto-osasto

NN, Suomen Kuntaliitto

Sihteerit:

NN, ympäristöministeriön rakennetun ympäristön osasto

NN, ympäristöministeriön rakennetun ympäristön osasto

NN, ympäristöministeriön rakennetun ympäristön osasto

Valmistelujaostot:

Valmistelujaostojen puheenjohtajiksi nimetään:

Alueidenkäyttö: NN

Rakentaminen: NN

Vuorovaikutus ja vaikutusten arviointi: NN

Kaavojen toteuttaminen ja kiinteistönmuodostus: NN

Digitalisaatio: NN

Rajapintakysymykset: NN

Sidosryhmäforum

Sidosryhmäforumin tarkoituksena on varmistaa monipuolinen vuorovaikutus lakivalmistelussa ja tukea valmistelujaostojen työtä. Sen puheenjohtajana toimii professori, OTT Ari Ekroos Aalto-yliopistosta sekä sihteereinä NN, NN ja NN ympäristöministeriöstä.

Sidosryhmäforumin jäseniksi kutsutaan seuraavien organisaatioiden edustajat:

Etujärjestöt ja kansalaisjärjestöt:

Asunto- toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI:

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:

Energiateollisuus:

Kauppan Liitto:

Keskuskauppakamari:

Kiinteistöliitto:

Kuluttajaliitto:

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK:

Maailman Luonnon Säätiö WWF:

Maanmittausinsinöörien Liitto MIL:

Natur och Miljö:

Puutuoteteollisuus:

Rakennustarkastusyhdistys RTY:

Rakennusteollisuus RT (3 edustajaa):

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK:

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA:

Suomen Kotiseutuliitto:

Suomen Luonnonsuojeluliitto:

Suomen Metsäkeskus:

Suomen Omakotiliitto:

Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL:

Suomen Yrittäjät:

Suunnittelu- ja konsultointiyrietykset SKOL:

Teknolomiteollisuus:

Viherympäristöliitto:

Yhdyskuntasuunnittelun seura YSS:

Kunnat ja kuntayhtymät:

Kunnat (Suomen Kuntaliiton nimeämänä 5 edustajaa eri kokoisista kunnista):

Maakuntien liitot (4 edustajaa):

Suomen Kuntaliitto (2 edustajaa):

Maakuntaudistus:

Muutosjohtajat (2 edustajaa):

Valtion hallinto, viranomaiset:

Liikenne- ja viestintäministeriö:

Maa- ja metsätalousministeriö:

Opetus- ja kulttuuriministeriö:

Puolustusministeriö:

Sisäministeriö:

Sosiaali- ja terveysministeriö:

Työ- ja elinkeinoministeriö:

Valtiovarainministeriö:

Aluehallintovirastot:

ELY-keskukset (2 edustajaa Y- ja L-vastuualueilta):

Kilpailu- ja kuluttajavirasto:

Helsingin hallinto-oikeus:

Vaasan hallinto-oikeus

Korkein hallinto-oikeus:

Liikennevirasto:

Maanmittauslaitos:

Metsähallitus:

Museovirasto:

Saamelaiskäräjät:

Trafi:

Tukes:

Yliopistot ja tutkimuslaitokset

Luonnonvarakeskus:

Suomen ympäristökeskus:

Valtion Taloudellinen tutkimuskeskus:

Yliopistot (edustajat Aalto-yliopistosta sekä Itä-Suomen, Tampereen ja Oulun yliopistoista):

Kustannukset ja rahoitus

Seurantaryhmä, työryhmä, valmisteluryhmät ja sidosryhmäforum tekevät työnsä ilman erillistä korvausta. Seurantaryhmän, työryhmän, valmistelujaostojen ja sidosryhmäforumin kokouskustannukset maksetaan ympäristöministeriön talousarviotililtä 35010101 (toimintamenot).

Allekirjoitukset